

Özal'ı yazarken Erdoğan'ı düşünmek!

Siyasette Japon modeli...

Rahmetli Özal 1980'lerde 'tek partili istikrar'ı temsil eden Japon modelinden etkilenmişti. Yüzde 65'lik oy blokunu kendi partisinde toplayıp başkanlık sistemine gitmeyi kafaya koymuştu. Yapamadı. Şimdiden yüzde 50'yi yakalamış olan Erdoğan yapabilir mi?..

1985 yılıydı. Yolum, zamanın başbakanı ve ANAP lideri Turgut Özal'la Japonya'ya düşmüştü. Gezi sırasında Özal'ın özellikle siyasette 'Japon modeli'nden etkilendiği dikkatimi çekmişti.

Batı'da o zamanlar 'tek partili demokrasi' diye iğnelenen bu model, anlaşılan, Japonya'ya getirdiği 'otoriter istikrar' ve hızlı ekonomik büyümeyle Özal'ın gönlünü çelmişti.

1992'de tekrar Japonya'ya gittim. Ama bu kez Başbakan Demirel'le.

Özal, Çankaya'da cumhurbaşkanıydı.

Tokyo'dan Özal'la Japon modeline ilişkin bir yazı yazmıştım, (Sabah, 4 Aralık 1992)

Bazı bölümleri şöyleydi:

"Özal'ın iktidara olan aşırı düşkünlüğü... İktidar ve gücü tek başına kullanma ihtirası... Tek adamlık merakı... Kural dışı olmakla kural tanımazlığı birbirine karıştıran siyasal kişiliği...

Bunların ipuçları, Özal'ın Japonya hayranlığında bulunabilir. Bir Batı Avrupa ülkesinin Ankara Büyükelçisi bana şöyle demişti Özal için:

'Kafasıyla batıda, kalbiyle doğuda.'

Bu yapıda olan bir siyasetçinin Japonya'dan etkilenmesi kolay olabilir.

Malum, hep denir ki:

Japonlar bir yandan kendi geleneklerini korurken, aynı zamanda batının araçlarıyla olağanüstü bir kalkınmayı başarmışlardır.

Bunun gibi, Japonya'daki otoriter disiplin anlayışı... İşçi-işveren ilişkilerinde batıda geçerli olandan çok farklı bir düzen... Ve tek partili siyasal sistem...

Nedir bu sistem?

The Wall Street Journal gazetesinin 30 Kasım 1992 tarihli Asya baskısında şu satırlar vardı:

'Liberal Demokrat Parti'nin iktidara geldiği 1955'ten beri Japonya aslında tek parti devleti olagelmıştır. Ve yozlaşmış, kibirli Liberal Parti, modern demokratik bir partiden çok feodal bir beyliği andırır.'

1983'te iktidara geldikten sonra Özal'ın kendine iki hedef koyduğu söylenebilirdi:

(1) Rejimde, Amerikan başkanlık sistemi. (2) Partide, Japon Liberal Parti modeli.

Tam kırk yıldır iktidarda olan Japon Liberal Partisi'nin ana özelliği şudur: Kendi dışında bir muhalefet yoktur. İktidar kavgası kendi çatısı altında sürüp gider.

Özal'ın 1980'lerde siyasal sisteme bakış açısı ise şöyle özetlenebilirdi:

Türkiye'de İslamcılar dahil sağda yüzde 65 oy vardı. Sosyal demokratlar bölünmüş durumdaydılar, (DSP ve SHP) ve zaten en çok yüzde 35 oyları vardı, (bugünün CHP'si ancak yüzde 25-26). Eğer Demirel'in DYP'si çökertilir, İslamcılar ve radikal sağın büyük bir bölümü de ANAP'ta toplanabilirse, Özal'a ilelebet, kesintisiz iktidar yolu açılabilirdi.

Özal bu özlemini 1987 genel seçimleriyle yakalayabileceğini ve DYP'yi çöktürttikten sonra anayasayı değiştirip başkanlık sistemine gitmeyi hayal ediyordu.

Böylece:

Özal Çankaya'da Başkan baba olarak oturacaktı. Yürütme gücünü elinde tutacaktı. Partisi onun ağzına bakacaktı. Yasamayı partisiyle denetleyecekti. Muhalefet de kendi partisinin içinde olacaktı."

Özal, hayal kırıklığına uğradı.

Peki ya Erdoğan'ın geleceği?

Şimdiden yüzde 50'yi yakalamış olan Tayyip Erdoğan yapabilir mi, Özal'ın

yapamadıklarını?..

Bu yazıyı neden mi yazdım?

Erdoğan'a yakın bazı odaklarda arada bir 'Japon modeli'nden söz edildiğine dair duyumlar kulağıma çalındığı için...

TATİL DUYURUSU

Yıllık iznimin bir haftalık bölümünü kullanmak üzere köşeyi izninizle kısa bir süre kapatıyorum.